

Література:

1. Дзевульська І. В., Камінський Р. Ф., Матківська О. В., Маліков О. В., Подгузін А. Я., Янчишин А. Я. Анатомія – міст між студентом та майбутнім професіоналом. *Матеріали шостої всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології»* : збірник наукових робіт. 9–11 листопада 2022 року, м. Дніпро. С. 92–94.
2. Камінський Р. Ф., Дзевульська І. В., Тимошенко І. О. Смарт-технології: крок від студента до смарт-лікаря, International scientific conference Czestochowa, the Republic of Poland, December 6–7, 2023. С. 37–38.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-434-7-5>

Карвацький І. М.

*кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри фізіології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Коник У. В.

*кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

Лук'яненко І. А.

*кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ФІЗІОЛОГІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДОДИПЛОМНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

В умовах повномасштабної війни, яка триває в Україні, підготовка висококваліфікованих лікарів є надважливою задачею державного рівня і потребує постійної уваги наукового середовища. Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності студентів є одним із ключових викликів сучасної освіти й вимагає від педагогів зміни підходу до навчання здобувачів освіти на різних рівнях, зокрема на додипломному. Зміни соціально-економічних умов під час війни, потреби суспільства в наданні вчасної кваліфікованої медичної допомоги військовим та цивільним, та зростання ролі інформаційних технологій

в освітньому процесі зумовили те, що індивідуалізація навчання стала необхідною умовою досягнення якісних результатів навчання та розвитку особистості майбутнього лікаря. Впровадження інноваційних методів навчання формує дослідницькі навички у майбутніх медиків, «забезпечує набуття таких необхідних навичок та умінь, як застосування наукових стандартів в пошуку й використанні інформації для дослідницької роботи, підготовки якісних академічних робіт, самореалізації у навчальній і подальшій професійній діяльності з позицій наукової етики та поваги до інтелектуальної власності» [1].

Застосування «змішаного навчання забезпечує постійний доступ до навчальної інформації, створює можливості для отримання знань і формування предметних умінь у зручний час, надає можливість представляти інформацію в різному форматі (текстові документи, презентації, відео, тощо), збільшує прозорість системи оцінювання (особливо в процесі проведення тестування в онлайн-форматі й автоматичного виставлення балів). Впровадження змішаного навчання в освітній процес підвищує мотивацію здобувачів вищої освіти, створює можливості для навчання в зручний час, вчить керувати своїм часом, відкриває нові способи подання навчального матеріалу» [2, 4]. Варто зазначити, що «залучення міждисциплінарної інтеграції у навчання, володіння практикою застосування навчальних технологій і забезпечення ефективного зворотного зв'язку може допомогти студентам стати компетентними, успішними та затребуваними фахівцями в епоху цифрових технологій» [3].

Водночас питання індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності студентів пов'язане зі складністю реалізації індивідуального підходу до кожного здобувача освіти у вищій школі. Особливістю викладання під час війни є те, що в кожній групі студентів є ті, хто пережив психологічний стрес, перебуваючи під тимчасовою окупацією, під ракетними обстрілами, хто служить в збройних силах України, працює в госпіталях, маючи середню медичну освіту, або виїхали за кордон на тимчасове перебування. Індивідуальний підхід викладання дисципліни реалізується і в змішаному форматі навчання, аудиторному і дистанційному, щоб надавати якісні знання мотивованим студентам, які вчаться, виконуючи свій громадянський обов'язок. Враховуючи умови, в яких здійснюється навчальний процес викладачам медичних закладів освіти необхідно забезпечувати високий рівень якості знань студентів, який перевіряється не лише іспитом з дисципліни та комплексним іспитом Крок-1, а й самим життям під час майбутньої професійної діяльності лікаря. Щодо невтішних результатів складання Крок-1, викладачі кафедри фізіології, як і викладачі інших кафедр

закладу шукають шляхи покращення викладання і підвищення результативності складання цього іспиту.

На кафедрі фізіології НМУ впроваджується контекстне, модульне та проблемне навчання, яке застосовується під час змішаного формату навчання і виявилось ефективним під час засвоєння студентами дисципліни фізіології.

Традиційно на кафедрі фізіології засвоєння студентами – медиками нормативної дисципліни проводилось під час виконання практичних робіт на лабораторних тваринах, зокрема жабах. Наразі із урахуванням вимог біологічної етики викладачі кафедри відмовились від використання гострих дослідів на лабораторних тваринах, віддаючи перевагу демонстрації дослідів у вигляді відеофільмів або комп'ютерних моделях дослідів. Інтактні лабораторні тварини використовуються без втручання в їх організм лише для демонстрації певних рефлексів, зокрема, зіничного рефлексу, різних видів рухових рефлексів. На кафедрі фізіології НМУ віддають перевагу контекстному, модульному та проблемному навчання. Контекстне навчання ґрунтується на поєднанні навчальної, наукової та практичної діяльності студентів. Ефективно працює студентський науковий гурток. Отримавши певний блок теоретичних знань з фізіології, студенти проводять пошук новітньої наукової інформації, готують наукові доповіді на засіданні студентського гуртка, до засідань якого залучаються студенти курсу. Засідання студентського гуртка проводяться в змішаному форматі, аудиторно і дистанційно, як того вимагає сучасний стан речей в країні під час повномасштабної війни. Для кращої організації роботи студентів і структурування навчального матеріалу на кафедрі фізіології щороку видається навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів у двох частинах, адаптованих до двох семестрів, оскільки дисципліна вивчається у двох семестрах. Навчальний посібник структурований по змістовним модулям вивчення фізіології і є підґрунтям для підготовки до іспиту з фізіології, яким завершується вивчення дисципліни. Під час занять застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, проведення практичних робіт і трактування та оцінка їх результатів, аналіз та оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, його систем та органів; контроль практичних навичок, інші. Тестування студентів на кожному практичному та семінарському занятті готує їх не тільки до успішного складання іспиту з фізіології, де частиною оцінки їхніх знань є успішне тестування, а й до комплексного іспиту Крок-1, в якому вагома частина тестів є тести з фізіології.

Важливою формою навчання студентів є самостійна робота. Студенти виконують самостійну роботу під час підготовки до занять, а також опрацьовують теми, що не увійшли до тематичного плану практичних занять. Для проведення самостійної роботи студентів викладачами кафедри розроблені методичні рекомендації для студентів, розроблена тематика самостійної роботи. Студенти готують презентації доповідей, які захищають на практичних або семінарських заняттях, доповідаючи перед студентами групи. Цей вид діяльності студентів контролюється викладачем також на проміжному і підсумковому контролі.

Таким чином, використання новітніх інноваційних методик навчання у поєднанні із змішаною формою занять сприяє успішному навчанню студентів, їх якісній підготовці до іспиту з дисципліни та успішного складання іспиту Крок-1.

Література:

1. Зайцева Г. М., Стучинська Н. В., Пушкарьова Я. М. Формування дослідницьких навичок у майбутніх фармацевтів. *Медицина і фармація: освітні дискурси*. 2024. Вип. 2. С. 16 DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-2-3>

2. Слуту Н. Ю. Впровадження моделей змішаного навчання в закладах вищої медичної освіти України. *Медицина і фармація: освітні дискурси*. 2024. Вип. 2. С. 29. DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-2-6>

3. Уліщенко В. В., Уліщенко А. Б. Удосконалення методичної компетентності науково-педагогічних працівників у контексті STEM-освіти. *Медицина і фармація: освітні дискурси*. 2024. Вип. 2. С. 49. DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-2-9>

4. Зінченко. А. В. Особливості когнітивного розвитку сучасного студентства / А. В. Зінченко, О. Д. Карпенко. *Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету* : збірник наукових праць звітно-наукової конференції викладачів, докторантів та аспірантів Факультету психології за 2021 рік (17–24 травня 2022 року) укл. Вольнова Л. М., Матяш-Заяц Л. П. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. С. 70–75.